

Obsah

9 **Úvod**

---

13 **1 Mojmírovská Morava v 9. století**

- 15 1.1 Mojmírovská Morava v 9. století
- 22 1.1.1 Evropa v 9. století
- 31 1.1.2 Franská integrace periferních regionů
- 38 1.1.3 Písemné prameny
- 42 1.1.4 Sídlní terminologie *Fuldských letopisů*
- 47 1.2 Hledání identity. Mojmírovci, Moravané a povaha moci
- 51 1.2.1 Karolinské importy na Velké Moravě
- 58 1.2.2 Franská aristokracie a její sebeprezentace
- 61 1.3 Církevní organizace jako nositel nové kultury a inovací a potenciální opora centrální moci
- 68 1.3.1 Raně středověký sakrální areál v Uherském Hradišti - Sadech
- 71 1.3.2 Písemné prameny církevní historie
- 75 1.4 Hospodářské základy Velké Moravy
- 79 1.4.1 Tržní systém
- 82 1.4.2 Sekyrovité hřivny
- 86 1.4.3 Decentralizované ekonomické a mocenské vztahy na Velké Moravě
-

89 **2 Mikulčice jako knížecí rezidence, duchovní a hospodářské centrum**

- 91 2.1 Řeka Morava a centrální velkomoravské aglomerace
- 96 2.1.1 Velkoplošné odkryvy zaniklých říčních ramen
- 100 2.1.2 Sídlní aglomerace Staré Město – Uherské Hradiště
- 102 2.1.3 Sídlní aglomerace Pohansko u Břeclavi
- 104 2.1.4 Sídlní aglomerace Blatnohrad/Mosapurc v Zalaváru (Maďarsko)
- 107 2.2 Sídlní aglomerace Mikulčice–Kopčany. Výzkum, topografie a sídlní vývoj
- 112 2.2.1 Etapy mikulčického výzkumu
- 114 2.2.2 Sídlní vývoj a jeho chronologická kritéria
- 118 2.2.3 Sídlní komplex Za jazerom pri sv. Margite v Kopčanech (Slovensko)
- 121 2.3 Pevnost na ostrově
- 128 2.3.1 Konstrukce velkomoravské hradby v Mikulčicích
- 130 2.3.2 Hradba akropole (výzkum R 2012-I a II)
- 132 2.3.3 Hradba předhradí (výzkumy R 2012-III a R 2018)
- 136 2.3.4 Z čeho byla stavěna velkomoravská hradba?

139	2.4	Knížecí rezidence a protoměsto
148	2.4.1	Výzkum paláce 1957 a 2010
152	2.4.2	Podlahové úpravy jako důkaz povrchové zástavby
154	2.4.3	Sídlištní areál u 7. kostela v podhradí a otázka dvorců
156	2.4.4	Doklady hlavní cesty v blízkosti 6. kostela v Těšickém lese
158	2.4.5	Velmožský dvorec na Pohansku u Břeclavi
163	2.5	Církevní centrum a služba Bohu
172	2.5.1	Revizní výzkum kostelů v Mikulčicích 2008–2013
175	2.5.2	Interiérové hroby ve 3. kostele
179	2.6	Specializovaná řemeslná výroba
187	2.6.1	Kovolitecká dílna u 5. kostela
191	2.7	Jídlo a pití jako odraz rozvrstvení společnosti
197	2.7.1	Získávání rostlinného materiálu
199	2.7.2	Sídelní areály z hlediska výskytu „luxusních“ plodin
201	2.7.3	Velikost či tvar? Pecky révy vinné z pohledu archeobotaniky
205	2.8	Živočišné produkty v Mikulčicích
211	2.8.1	Paměť kostního kolagenu. Analýza stabilních izotopů
212	2.8.2	Piskoř. Sekavcovitá ryba doložená vršemi, nikoliv kostmi
213	2.8.3	Introdukce kapra
215	2.9	Hospodářské zázemí a otázka subsistence
220	2.9.1	Velkomoravské sídliště v Mikulčicích-Trapíkově
222	2.9.2	Velkomoravské sídliště v Mikulčicích-Podbřežnících
224	2.9.3	Od sklizně až po chléb

---

229 3 Knížecí dvůr a jeho materiální kultura

231	3.1	Meče z 9. a 10. století na Moravě. Zbraně, špičkové kovářské výrobky a symboly moci
245	3.1.1	Konstrukce čepelí raně středověkých mečů
249	3.1.2	Znaky a nápisy na čepelích mečů
255	3.2	Honosné ostruhy z Mikulčic
268	3.2.1	Ostruhy a středoevropští Slované
269	3.2.2	Dva páry ostruh v hrobové výbavě
270	3.2.3	Olověná matrice ostruhy
273	3.3	Náušnice coby součást „mezinárodní“ módy
278	3.3.1	Šperkařská tradice a cena zlatnickovy práce
281	3.3.2	Importy nebo místní napodobeniny?
287	3.4	Prsteny
292	3.4.1	Limity recepce středomořského šperku na Velké Moravě na příkladu prstenů
295	3.5	Gombíky. Jedinečné symboly velkomoravské elity
309	3.5.1	Elitní šperky z Mikulčic. Technologická studie gombíků
317	3.6	Opasek a jeho součásti
326	3.6.1	Opasky s ptáčkovitými záponkami jako specifický symbol mikulčické elity?
328	3.6.2	Ikonografie honosných nákončí z Mikulčic

331	3.7	Lýtkové řemeny
335	3.7.1	Doklady lýtkových řemenů ve Franské říši
339	3.8	Luxusní textilie z elitních velkomoravských hrobů
344	3.8.1	Mikulčické textilie. Textilně technologický průzkum
346	3.8.2	<i>Samitum</i> . Špičkový produkt hedvábnictví
348	3.8.3	Kouzlo hedvábí. Byzantské hedvábné tkaniny
351	3.9	Nádoby, okenní sklo a drobné předměty ze skla v hmotné kultuře elit v Mikulčicích
360	3.9.1	Vývoj technologie výroby skla
362	3.9.2	Povaha nálezů skel v oblasti Mikulčic a dalších velkomoravských lokalit
366	3.9.3	Sklo velkomoravských světských versus církevních elit
371	3.10	Keramické nádoby
377	3.10.1	Velkomoravské keramické okruhy – mikulčický a blučinský
380	3.10.2	Uherské Hradiště - Sady. Pec na vypalování střešní krytiny a žluté keramiky antických tvarů
383	3.10.3	Nález keramiky se „silnou glazurou“

---

385 4 Život, smrt a zdraví. Vyčteno z kostí

387	4.1	Antropologické, demografické a zdravotní charakteristiky obyvatel raně středověké Velké Moravy
417	4.1.1	Geometrická morfometrie v bioarcheologii
421	4.1.2	Exotické nemoci ve velkomoravské populaci
425	4.1.3	Obyvatelstvo Velké Moravy jako součást raně středověké Evropy

---

429 Zdroje obrázků

---

435 Literatura

---

467 Summary

---

469 Seznam autorů